

Initiatiefvoorstel Schuilstallen

1. Opzet

Dit voorstel betreft een bewerking van het voorstel zoals door Zita Pels ingebracht in commissie RWW op 28 november 2016. Er is zoveel mogelijk rekening gehouden met opmerkingen en suggesties van Statenleden en gedeputeerde, voor zover inpasbaar in het initiatief. Verder zijn/worden voorafgaand aan bespreking in PS gesprekken gevoerd met diverse woordvoerders. De belangrijkste wijzigingen t.o.v. de eerdere versie zitten in de paragrafen 2.5 en 3. De opdracht aan GS heeft de vorm van een motie.

2. Inleiding

Veel hobbydieren, zoals paarden, ezels, koeien, schapen en geiten, lopen niet dicht bij huis, maar in een verderop gelegen weiland. Hoewel deze dieren het hele jaar door buiten kunnen blijven, is enige vorm van beschutting wél noodzakelijk. Vanaf 1 februari 2015 is de huidige Wet Dieren van kracht. Hierin is onder meer vastgelegd dat elk dier recht heeft op bescherming tegen slechte weersomstandigheden wanneer zij buiten worden gehouden. In artikel 1.3 staat dat dieren moeten worden gevrijwaard van onder meer fysiek en fysiologisch ongerief.¹

De weilanden waarin de dieren verblijven behoren meestal tot agrarisch weidegebied waar geen bouwvlak is. Om verrommeling van het landschap tegen te gaan, is bebouwing in strijd met het bestemmingsplan. GroenLinks vindt dat we zuinig moeten zijn op het landschap en onderschrijft dat het tegengaan van verrommeling een provinciale verantwoordelijkheid betreft. Wij juichen de inzet van de provincie in het vooropstellen van de ruimtelijke kwaliteit van harte toe. Tegelijkertijd vinden wij ook dat we een zorgplicht hebben richting dieren omdat zij in meer of mindere mate afhankelijk zijn van de mens.

Praktijkvoorbeelden wijzen uit dat met enige creativiteit en met respect voor alle belangen schuilstallen onder bepaalde voorwaarden kunnen worden gereguleerd. Door bijvoorbeeld het stellen van eisen aan de grootte, bouwmaterialen en landelijke inpassing als bepaling op te nemen verkleint het risico van verrommeling van het landschap. Tegelijkertijd kunnen eigenaren aan hun wettelijke verplichting voldoen: het beschermen van hun dieren tegen slechte weersomstandigheden.

In dit initiatiefvoorstel pleit GroenLinks voor het bieden van ruimte aan gemeenten om schuilstallen mogelijk te maken - via bestemmingsplannen en/of omgevingsvergunningen - op een wijze die de ruimtelijke kwaliteit van het open landschap respecteert.

2.1 Huidig provinciaal beleidskader

Het in algemene zin toestaan van schuilstallen in het buitengebied is in strijd met artikel 26 lid 1 onder a van de *Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV)*.

Het huidige beleid, neergelegd in artikel 26 lid 1 onder a van de PRV, is er op gericht losse bebouwing in het buitengebied zoveel mogelijk te voorkomen. Deze opzet van het huidige ruimtelijke beleid komt voort uit een reeds jaren lang geldend adagium om in het buitengebied niet meer bebouwing toe te staan dan noodzakelijk. Op deze manier wordt

¹ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0030250/2015-02-01>

het buitengebied zo veel mogelijk gevrijwaard van verstening, versnippering en verrommeling en behoudt het buitengebied haar natuurlijke uitstraling.

Op basis van de PRV heeft de provincie bij voorbeeld, middels een reactieve aanwijzing op het bestemmingsplan "Buitengebied 2014", het toestaan van schuilstallen buiten het bouwvlak in de gemeente Heerhugowaard afgewezen.²

Indien een schuilstal gewenst is, hebben eigenaren van dieren slechts een uitwijkmogelijkheid voor het 'vergunningsvrij' plaatsen van een bouwwerk op het bouwperceel of het inzetten van een langdurige procedure, namelijk via de gemeente een uitzondering op de PRV aanvragen.

2.2 Noodzaak aanpassen provinciaal beleidskader/beleidsregels

Veelal hebben eigenaren van weidedieren in onze provincie alleen de mogelijkheid tot het plaatsen van een schuilstal op een bouwperceel, terwijl de weilanden waarin de dieren verblijven meestal tot het agrarisch gebied behoren. Zo ontbreekt het deze dieren aan een adequate schuilgelegenheid.

Door veranderingen in het klimaat - elk scenario wijst op meer extreem warme dagen en meer dagen met extreme neerslag - zullen steeds meer eigenaren het welzijn en de gezondheid van hun dieren in de knel zien komen.

Bij hen bestaat dan ook de wens hun dieren te beschermen tegen deze extreme weersomstandigheden in de vorm van een schuilstal. Veelal wonen de aanvragers niet in de buurt van het weiland. Dan ontbreekt de mogelijkheid om aan te haken bij bestaande bebouwing. Een solitaire schuilstal biedt dan uitkomst.

Een wei met soortgenoten voorziet in een essentiële behoefte van dieren. Weidegang is goed vanuit het oogpunt van dierenwelzijn en ook vanuit het oogpunt van diergezondheid. Bovendien dragen dieren in het buitengebied bij aan het landelijk karakter.

GroenLinks Noord-Holland staat niet alleen in haar wens ten aanzien van schuilstallen; onder meer de Dierenbescherming, Landelijk Kennisnetwerk Levende Have en de Nederlandse Belangenvereniging van Hobbydierhouders (NBvH) hebben aandacht gevraagd voor het belang van schuilstallen voor deze dieren onder zowel de houders van dieren als gemeenten.

In maart 2007 heeft de NBvH een notitie uitgebracht onder de naam "*Notitie Schuilplaats voor dieren in de wei*" over de nu voorliggende problematiek. In deze notitie vraagt de NBvH aandacht voor dieren die vaak het gehele jaar buiten verblijven zoals schapen, paarden, runderen, geiten en ezels. De NBvH geeft aan dat bij goede weersomstandigheden het buiten verblijven geen probleem is. Echter bij slechte weersomstandigheden (regen, kou maar ook hitte) kan het dierenwelzijn in het geding komen. Tegelijk geeft de NBvH aan dat verrommeling van het buitengebied voorkomen dient te worden maar dat in de afweging tot het al dan niet faciliteren van schuilstallen ook het dierenwelzijn moet worden meegenomen.

Uit volgende praktijkvoorbeelden blijkt dat een schuilstal meestal geen of nauwelijks gevolgen hoeft te hebben voor de ruimtelijke kwaliteit en dat er, bij hantering van stringente voorwaarden, geen sprake zal zijn van aantasting van het mooie landschap in Noord-Holland.

² <https://www.noord-holland.nl/web/Actueel/Nieuws/Artikel/Geen-paardenbakken-en-schuilstallen-in-buitengebied-Heerhugowaard.htm>

Praktijkvoorbeelden

Steeds meer gemeenten staan schuilstallen buiten bestaand gebouwd gebied toe. Zo krijgen dierenhouders de mogelijkheid aan hun wettelijke verplichtingen te voldoen. De gemeente Wijchen was in 2008 de eerste gemeente die beleid voerde op schuilstallen³. Daarna volgden onder meer Coevorden, Wijchen, Nunspeet, Bergen (L), Hengelo, Weesp, Schijndel, Oldenbroek, Cranendonk, Ameland, Vught en onlangs nog Amsterdam. Allemaal voorbeelden van steden en dorpen die, onder bepaalde voorwaarden, in hun gemeente ruimte bieden aan schuilstallen.

Friesland was de eerste provincie die in 2014 schuilstallen in het buitengebied mogelijk maakte door de *Verordening Romte Fryslân* aan te passen. Het is daar nu mogelijk om een stal met 3 wanden van maximaal 30 vierkante meter te plaatsen.⁴

Een aantal gemeenten wijst juist op de positieve effecten van schuilstallen op het landschap: "*De beschikking over een schuilgelegenheid nodigt eerder en langer uit tot het weiden van dieren en dat komt de beleving van de functie en de kwaliteiten van het buitengebied ten goede.*" (gemeente Vught⁵). Ook de gemeente Bergen (L)⁶ noemt het juist wenselijk om onder voorwaarden schuilgelegenheden toe te staan in het buitengebied.

Als voorwaarde wordt vrijwel altijd genoemd dat een schuilstal aan moet sluiten bij omliggende bebouwing. Indien er niet aangesloten kan worden bij omliggende bebouwing kan gedacht worden aan het verschuilen van de schuilstal achter bomen, struiken of bijvoorbeeld houtwallen. Sommige gemeentes verlangen tevens een beplantingsplan dat structuur geeft aan het perceel waar de schuilstal op komt te staan of de schuilstal aan het oog kan doen onttrekken.

Onderstaande foto`s illustreren dat schuilstallen, mits aan een aantal voorwaarden is voldaan, niet zorgen voor verrommeling van het landschap.

³ http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/historie/Wijchen/74228/74228_1.html

⁴ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2014-922.html>

⁵ <http://www.levendehave.nl/kennisbank/algemeen/ruimte-voor-schuilstallen-het-buitengebied>

⁶ http://www.levendehave.nl/sites/default/files/bestanden/Beleidsregels_gemeente_Bergen.pdf

2.3 Verrommeling van het landschap en eigenrichting

Eigenaren van met name hobbydieren zien zich, juist door het ontbreken van een eenduidig regime voor schuilstallen, genoodzaakt allerlei geïmproviseerde schuilobjecten te plaatsen die het landschap, naar de mening van GroenLinks, niet verfraaien. Uit een recente casus (november 2017) in Heemstede blijkt dat de provincie hierbij eigenrichting belooft. In deze casus had de eigenaar van het perceel twee illegale bouwwerken geplaatst. Toen hierop werd gehandhaafd is de provincie alsnog akkoord gegaan met het bouwen van één grote stal (80 m²) buiten het bebouwbaar oppervlak omdat dit als verbetering werd gezien t.o.v. de illegale bouwwerken. De illegaliteit lijkt niet te zijn meegenomen in de afweging.

Onderstaand enkele voorbeelden van de noodoplossingen die hobbydierhouders toepassen om schuilgelegenheid te creëren en die ons inziens direct leiden tot verrommeling van het landschap:

2.4 Uitgangspunten voor beleid inzake schuilstallen

Tussen de grenzen van een compleet verbod en het onbepaald toestaan van schuilstallen ligt volgens GroenLinks de ruimte om middels gericht beleid te zorgen dat zowel ruimtelijke belangen als het welzijn van dieren gewaarborgd worden. Gemeenten kunnen zelf de afweging maken of zij schuilstallen als mogelijkheid willen opnemen in het bestemmingsplan, respectievelijk in de gemeentelijke omgevingsvisie en -verordening.

Centraal uitgangspunt is volgens GroenLinks dat het mogelijk moet zijn om hobbydieren in de wei te laten rondlopen. Zo dragen zij bij aan het karakter van het buitengebied. Hierbij is wel essentieel dat in het kader van de wet Dieren de provincie adequate schuilgelegenheden toestaat. Ter voorkoming van verrommeling van het landschap kan de provincie (ruimtelijke) eisen stellen waar de gemeenten rekening mee moeten houden. Wanneer aan deze eisen wordt voldaan, kan de gemeente ervan uitgaan dat de desbetreffende bepalingen in het bestemmingsplan niet op bezwaren van de provincie zullen stuiten. Deze eisen kunnen, in overleg met PS, door Gedeputeerde Staten worden opgesteld in de vorm van 'nadere regels'. Gedacht kan worden aan:

- Schuilstallen, anders dan op bouwvlakken toegestane bouwwerken, mogen alleen gebruikt worden door houders van hobbydieren. Andere doeleinden, ook al zijn deze dier-gerelateerd, zoals opslag van voervoorziening, zijn niet toegestaan.
- Een schuilstal bestaat uit dragers en een dak en heeft maximaal drie dichte wanden. De omvang is maximaal 30m². De hoogte is afgestemd op de schuilfunctie.
- Schuilstallen zijn gemaakt van hout en/of van andere natuurlijke materialen (geen steen), zodat wordt bijgedragen aan een landelijke uitstraling.

- Bij plaatsing van een schuilstal wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande landschaps- en natuurlijke elementen zoals bomen, hagen en constructies van wilgenbomen. (Hiervoor zou kunnen worden gekeken naar de voorwaarden zoals beschreven in de folder Landschapselementen van Landschap Noord-Holland.⁷)

Bronnen:

Beeldmateriaal: met dank aan Jan Smit/dierenfotograaf

Februari 2018

3. Voorstel

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op

Overwegende dat:

- Een eigenaar op grond van de wet Dieren verplicht is om schuilgelegenheid te bieden aan zijn dieren;
- Hobbydierhouders deze dieren doorgaans houden op weilanden waarin geen bouwvlak voor een bouwwerk beschikbaar is;
- Er geen eenduidig beleid is voor het wel of niet toestaan van schuilstallen in de provincie, wat tot een diverse praktijk heeft geleid van illegale 'schuilstallen' (gedoogd en niet gedoogd) en vergunde bouwwerken die aan zeer uiteenlopende eisen moeten voldoen;
- Er zowel bij illegale als vergunde bouwwerken sprake kan zijn van strijdigheid met het in de PRV verankerde beleid om verrommeling van het landschap tegen te gaan;
- Een eenduidig beleid houvast biedt voor zowel hobbydierhouders als gemeentes waardoor illegale situaties worden voorkomen en daarmee ook het indirect belonen van eigenrichting bij omzetting in legale bebouwing;

Spreekt uit dat:

- Kleinschalige hobbymatige dier-houders de mogelijkheid moeten krijgen hun dieren te beschermen tegen weersinvloeden;
- Verrommeling van het landschap moet worden tegengegaan door schuilstallen onder eenduidige voorwaarden toe te staan;

Verzoekt GS om:

- Nadere beleidsregels op te stellen die voorzien in de mogelijkheid tot het bouwen van een (kleine) schuilstal buiten bebouwbaar oppervlak, onder voorwaarde dat wordt voldaan aan vereisten t.a.v. gebruik, omvang, materiaal en ruimtelijke inpassing.
- Bij het opstellen van de (concept) omgevingsverordening een vergelijkbare beleidslijn en regelsystematiek te hanteren.

⁷<https://www.landschapnoordholland.nl/sites/default/files/download/ecologisch%20groenbeheer/brochure%20landschapselementen.pdf>

